

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru

N^{ru} 14. ANULU XX.

Săbiu, in 17/29 Februaru 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrerile se platescu pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Parastasu.

Duminică in 13 l. c. s'a serbatu parastasu solemn in memori'a fericitului testatoru Emanuilu G o j d u in biseric'a noastră din cetate in presentia unui publicu numerosu, conformu conclusului congresuale de care facurăm amintire in nrulu trecut.

Motivele și rezultatele passivității.

III Din asemenarea comparativa a opozitiunii passive a ungarilor, croatilor, nemților, cehilor și polonilor — cu passivitatea absoluta a românilor ardeleni ori-cine fără preocupatiune s'a potutu convinge, ca imitatiunea a fostu foarte gresita, prin urmare și rezultatele tocmai contrarie. —

Cu deosebire amu vedutu ca nici ungarii, nici nemții, nici cehii și nici polonii nu au mersu cu passivitatea lor până la abstenerea dela urna, — ci — care dintre aceste natii s'au folositu de dreptulu electoralu și numai de aci încolo au pasitu la o resistintia passiva incependu, ori din afara ori numai in launtru și intre paretii parlamentari. —

Acést'a o au facutu — de buna sēma — din acelu indemnu invederatu, ca dintre toate drepturile politice, dreptulu electoralu e dreptulu celu mai esentialu — celu mai supremu, de care nici unu cetățianu, care-lu posedu, — nu se pōte lapedă. —

Dreptulu electoralu in viēt'a constitutionale e aceea, ce e sufletulu in corpulu omului. A nu se folosi de elu, e a nu se folosi de viēt'a, a se sinucide, dara sinuciderea e crim'a cea mai mare in contra esistintiei proprie asiā in viēt'a politica, că și in cea fisica.

Comca românii ardeleni prin parasirea urnei intru adeveru s'au sinucisu pre sine politicescu vomu vedē mai pre largu și mai evidente, cându vomu resume consecutiunile cele triste urmate din passivitatea absoluta a lor, și vomu vedē ca daunele provenite din acea apocatura precipitata suntu atât de enorme, atât de afundu taietorie in viēt'a nationale și materiale a românilor, încatu nici generatiunea ce va urmā dupa noi nu va fi in stare a le reparā pre deplinu iera încatu vre-o reparare va mai fi cu potintia, acést'a numai asiā se va potē face, dēca curendu ne vomu întorče acolo, de unde s'a facutu primul pasu gresitu. — Unui barbatu de frunte din parlamentulu Austriei, indata ce a observatu, ca chiaru procederea sea dela unu locu încōce a fostu gresita, nu ia fostu ruslne a strigā cu voce inalta: Umkehr!

Dara că se nu preocupāmu cu argumentari a posteriore, — sa trecemu cu revist'a noastră mai departe și pre rendu și la celelalte motive, ce au condusu pre passivitiia nostri la tienul'a loru politica:

„Considerāndu modulu, in care s'au delaturatu legile dietei transilvane dela 1863—4, modulu in care fu conchiamata dieta feudale dela Clusiu din 1865 și dieta din Pest'a la anulu 1866—8, modulu in care dieta Ungariei a tratatu cestiunea uniunii Transilvaniei cu Ungaria, — considerāndu mai departe legile aduse in acēsta dieta și impregiurarea, ca prin toate cele amintite se tientiēza la stergerea totale a autonomiei Transilvaniei și a celor mai scumpe drepturi ale noastre, — credu ca nuni mai romane alt'a, decâtu sa adoptāmu pre unu tempu politica passivității absolute.“

Astfelu argumentu propunetoriulu passivității in conferinti'a din Mercuru.

Noi concedemu toate premisele acelei argumentari, — dara cu tota resolutiunea denegāmu esacitatele conclusului scosu din acele premise. —

Din premisele ce enumera alătea gravamene — dupa parerea mea — nu pōte urmā aceea, că noi sa ne condamnāmu la o mōrte politica, prin care sa perdemu și aceea ce ne-a mai ramasu, — ci din contra urmēza mai vertosu aceea, că noi sa ne reculegemu poterile ce ne-au mai ramasu, sa le intronim in o falanga de activitate ulterioare, continua, și barbatēscu, — sa cautāmu pre contrarii nostri politici pre acelu terenu, unde se afla, sa-i opunemu acele arme de operare, de cari se folosescu și ei, — și sa purtāmu lupt'a până vomu reusi la eluptarea positionei politice, ce ni se cuvine. —

Ast'a a fostu „modulu“ cu care si-au eluptatu și contrarii nostri positionea loru de astadi, — și cu care ne-au scosu de pre o mare parte, a celor mai scumpe drepturi ale noastre, — iera nu passivitatea absoluta. —

(Va urmā.)

Eveneminte politice.

In diet'a din Pest'a se desbate tocma acum legea cea noua electora'e. Desbaterea este viua. Din toate părțile casei deputatiloru a luat multi deputati cuventulu pentru a aperi și a combate proiectulu regimului. Cu deosebire din partea stānga a parlamentulu au caditu invinuri grele asupr'a proiectului, cari toate mergu intr'acolo ca majoritatea presenta a dietei voiesce prin mijlocirea acestui proiectu a se sustienē la putere. Transilvania 'și are partea cea mai nefavorabile in proiectu, pentru ca pre lānga tota starea ei cea misera este pusa intr'o stare exceptionalu in privinti'a alegerilor, încatu se pare ca țier'a acést'a e condamnata a nu mai esē din catusele feudalistice.

Din Vien'a se scrie, ca ide'a de unu congresu alu slaviloru țerasi se pune la ordinea zilei. Loculu tienerii congresului inse acum nu se mai cautu afara de monarchia, ci in launtru ei și adeva in Pest'a sēu capital'a Croatiei.

In Croatia se facu schimbāri mari in personalulu administrativu, schimbāri a căroru insemnate politica nu se pōte ignorā nici decum. Diferintiile escate in urm'a acestor'a in cerouri politice, fiindu ca se atinge de persōne cu graduri mari in armata, voru causā multe greutăti partidei regimului, mai cu sēma acum cându au prestu scurtu tempu sa se faca alegerile.

Belgiulu a fostu de vre-o câte-va zile teatrulu unor eveneminte insemnate. Unu pretendentu de tron, burbonulu conte de Chambord, carele voiesce a se sui pre tronulu Franciei că rege cu numele de Henricu alu V. s'a asediatu in Antwerpen, metropolea comerțului din acea țiera, unde a atrasu o multime de adoratori ai sei din Francia. La unu banchetu datu de regele in spe s'au și radacatu toate pentru regele Enricu V. și pentru Pap'a restabilitu in statulu seu papale.

O parte din belgiani privescu cu neplacere manifestatiunile contelui de Chambord și a adoratorilor lui pre pamentulu lor și reclama dela regimu darea prestu confinie a unui oșpe, carele respectēza asiā de putienu beneficiulu ospitalității.

Dupa ce au trebuitu sa faca esperinti'a cea trista, ca regimulu ultramontanu se pōrta cu preamare crutiare către acestu strainu, și a luat refugiu la demonstratiuni inaintea otelului unde se afla contele cu ai sei. Autoritățile iau mesuri că sa impedece demonstratiunile și oprescu adunāri mai numeroase de 5 persōne pre strade. Inse placate

numeroase provōca pre locitori cetăției Antwerpen la o adunare popularu. In placate se dice intre altele: „Drepturile vōstre se nesocotescu in modulu celu mai scandalosu. Cetățieni de omenia nu afla scutiinta in organele politiei; Chambord, unu strainu, carele 'și bate jocu de ospitalitatea belgiana este aপরatu de politia. Dēca voiti sa ve aপরatu drepturile vōstre veniti cu masele la adunarea.“

Pre vre-o câte-va momente se respandise scirea ca contele de Chambord, indignatu de demonstratiunile cetățienilor antverpiani este decisu sa pōrasēca cetatea și — Belgiulu. Scirea acést'a fu primita cu bucuria de poporu. Dara din pregatirile ce le face contele pentru primiri noue de aderinti de ai sei din Francia se vediu ca scirea acést'a n'a fostu seriōsa. Demonstratiunile se și continuara și colegiulu consiliulu municipalu s'a adunatu spre a se consultā despre necesitatea convocārei gardei cetățienesci.

In Francia se și incepū, și inca și in sferele cele mai inalte, resimțiriile contra acestor manifestatiuni. La unu prāndiu datu de presedintele actualu alu republicei, la care au participatu mai numai membri din stānga adunārei nationale, presedintele nu și-au ascunsu neplacerea sea fatia cu procederea contelui și a majorității adunārei din carea se recrutēza adoratori regalisti. „Omenii ceru dela mine taria“ dicea presedintele, „și-mi imputa ca nu me radimū pre majoritate, dara cându cautu cu majoritatea nu aslu decâtu conjuratiune.“

Dēca se pōte dā crediamentu „Opiniunii nationale“, Mac Mahon, carele convine de multe ori cu Thiers, s'aru fi dechiaratu inaintea consiliulu ministeriale, ca elu privescu de rescutori pre toti, cari se incerca a resturnā regimulu.

Dupa unu telegramu mai prōspetu contele de Chambord a plecatu din Antwerpen la Dortrecht.

Alature cu scirile de mai susu se completāmu situatiunea Franciei inca prin urmatōrea scire. Se vorbesce despre esistintia unor negotiari intre regimulu italianu și Napoleonu (care Napoleonu? nu se sponu). Principele Napoleon se afla in villa Bonaparte la pōrt'a pia in Roma. Acolo primescu visite fără de a fi observate de lume. De alta parte se dice ca in Parisu agitēza ambasadorele italianu Nigra. Dēca va veni Napoleonu țerasi pre tronulu Franciei iā asupr'a și a sprigini pre dinasti'a din Savoia pre tronulu spaniolu, și cine scie nu cumva mai tardiu dupa restauratiunea napoleonidiloru nu se va sui pre tronulu Franciei ginerile lui Victoru Emanuilu, și mai tardiu primogenitulu aceluia. Umberto in Itali'a, carea mai trebuie completata, Clotild'a in Francia, Amadeu in Spania și P'ia in Portugalia aru fi atât'a câtu cas'a Savoia in fruntea rasei latine. Regele Victoru Emanuelu sēu Umberto că imperatu alu nationalei italiene cu vasalii sei in Spania și Portugalia — eata proiectulu negotiatiuniloru. (Se non e vero e ben trovato.)

Nu de multu cetiramu in mai multe foi străine despre unu atentatu asupr'a lui Bismarck intentionatu din partea unui polonu fanaticu din ducatul Posen. Scirea acést'a o tragu unele diuarie la indoiēla din cauza ca tocma acum a avutu o lupta parlamentaria cu ultramontani catolici in caus'a unei legi pentru inspectiunea scōleloru. Incidentulu cu atentatulu aru fi tocmai binevenitu pentru o presiune asupr'a opiniunii publice in ajonulu cându legea smintita are sa trecu și prin purgatoriulu casei de susu a parlamentulu prussianu, unde partid'a conservatiiva face semne ca este inclinatu a sprigini pre ultramontani in contr'a principelui Bismarck. Cu toate aceste unu individuu se afla faptime arestatu și arestatu acést'a a trasu dupa sino calcarea casei unui canonicu din capitulu cetăției Posen, unde s'au gasitu urmele unei conjuratiuni constatōrie din poloni, feudali și ultramontani. Cer-

cețările ulterioare voru vedea alarma este întemeiată sau nu.

În camera României s'a desbatut și primit proiectul de lege în privința jonctiunii drumurilor de feră la Sculeni, asiă după cum a dorit guvernul răscescu. Clădirea liniei se va dă licitandu celor ce voru cere mai puțin.

Din Spania vinu sciri cari primitu ca frecările între partide se voru asiedă și ca problemele constituționale se voru deslegă spre multiamirea țierei.

Proiectul de compromis cu Galitia.

Compunerea concluziunilor subcomitetului comisiunii constituționale în privința rezoluției galitiane ce i s'a înaintat spre studiere.

A. Afaceri, cari, pastrându-se însă clausele respective ale constituției, potu fi transferite eventualmente legislației galitiane :

a) Legile asupra compunerii camerelor de comerț și meseriași.

b) Legislația asupra institutelor de credit și asigurare și banci exceptându bancile de bonuri și casele de economie, înse și aci se voru observă condițiunile legislației imperiale în afaceri de comerț și în privința tacselor ce au a dă ;

Acele legi nu voru fi obligate de câtu numai pentru teritoriul Galitanu ;

c) Ficsarea baselor instrucției în privința școlilor populare, gimnaziilor și universităților în limitele legilor fundamentale ale Statului, însă cu rezervă condițiunilor legislației imperiale asupra țierei în sēma a anilor de studiu facuți în institutele galitiane și valabilității ates-talor dela asemeni institute precum și a gradelor academice în celelalte regate și țiere și vice versa.

d) Legile penale politicesci, pre câtu tempu se raportēza la calcările ordinelor date pentru aplicarea legilor țierei, însă în limitele legilor imperiale în privința modulului și marimeii penalităților ;

e) despre legislația de transportări (de vagabundi), acea despre executare și costul transportului de vagabundi fără a se alteră legea despre atribuțiunile consiliului imperialu după § 11, Lit. n. ;

f) în afaceri relative la codul civile.

Legea despre tutele și curatele și procedur'a ce trebuie a se observă în cestiuni de tutele și curatele, pastrându-se însă că norma jurisdicțiunea legislației imperiale.

B) Legile necesari pentru ținerea și introducerea registrelor publice pre bas'a legilor fundamentale.

C) Legile asupra judecătorilor de pace și judecătorilor bagatele precum și procedur'a lor, rezervandu-se ficsarea atribuțiilor și cerului lor de activitate prin legislația imperiale ; ad. a) p) asupra tacselor în limitele legislației imperiale ;

g) Legile asupra baselor organizării autorităților administrative politice existente în țier'a de prim'a și secund'a instanță, cu restricțiunea că hotărârile în afacerile guvernului precum și executarea sa nu se facă decât de funcționari numiți de guvern.

La casu însă cându prin susu numit'a organizare nu s'aru tinē compta suficientu de necesitățile imperiale, puterea legislativă a imperiale și rezerva dreptulu a numi spre acestu sfârșitu căți-va amployati.

B. Modificări eventuale a legilor fundamentale ale imperiale asupra puterii guvernamentale, puterii executive și puterii judecătorești.

a) Pentru observarea specială a intereselor regatului Galitiei și Lodomeriei cu mare ducatul Cracovi'a se va îngrijă de un membru alu ministerului, carelva fi din Galitia.

b) Pentru regatul Galitiei și Lodomeriei cu mare ducatul Cracovi'a esista unu senatu specialu alu curției supreme și de casatiune în Vien'a, a cărui pozițiune față cu celelalte senate se va determină într-o lege imperială.

C. Condițiuni eventuale despre financia.

a) Pentru cheltuielile invetiamentului se va acordă anualmente unu creditu Galitiei.

Marimea acestui creditu se va determină după

cheltuielile ce s'au facutu în adeveru pentru Galitia pre bas'a legii financiare din 1871 sub titlulu : „școli de districte și țiere.“ „institute normale,“ „adavesele Statutului la fonduri școlare,“ „fonduri de studii“ și „școli tehnice superioare.“

Acestu creditu se va revisu din cinci în cinci ani, și se va scadea sēu marī proporționalu cu cheltuielile din celelalte State din anii espirati.

b) Asemenea se va determină unu creditu și pentru administrarea politica, la care se va luă de basa cheltuielile facute conformu legii financiare din 1871 sub titlurile : „Administrarea politica în districtele țiere,“ și „nóuele construcțiuni ale administrării politice,“

Și revisuirea acestui creditu se va face din cinci în cinci ani după principiile susu aratate a).

Dēca se va face usu de rezerva de sub A. g) atunci cheltuielile provenite din acēst'a se voru scadea din acelu creditu.

D. Condițiuni eventuale în privința executării :

a) Membrii din diet'a regatului Galitiei trimisi în adunare nu voru luă parte la acele debateri cari se refera la afaceri ce în privința Galitiei au esitu din resortulu consiliului imperialu.

Camera deputatilor potu luă hotăriri în asemenea debateri.

b) Legea respectiva va intră numai atunci în vigoare, cându ea va fi incorporată că o parte integrală a legilor țierei pre cale legislativă a regatului Galitiei.

c) În privința părții întâi a rezoluției galitiane s'a decisu a se debate, pentru coincidența ei cu reform'a electorală, împreună cu acēsta din urma.

Serbia și miscarea slava.

Amu avutu ocaziune a vorbi de o depesă data de „Oficiulu Reuter“, la Londr'a, care pretindea că guvernulu austriacu a invitat pre Serbia a se pune în fruntea miscării slavilor meridionali. Acum unu jurnal franceșu, „La Constitution“, s'a însărcinat a refrange cu multa logică felulu acest'a de humberg englesu, pre care jurnalulu „Times“ n'a hesitat a-lu inseră în colónele lui. Nimic'a nu potu fi mai absurd, — dice „La Constitution“ — decât a atribui cabinetulu din Vien'a asemenea intențiuni. Dēca este unu statu a căru politica interioră și tendințe guvernamentale sa fia opuse aspirațiilor slavilor de sicuru nu potu altulu că imperiulu dualistu alu Habsburgilor (?R.) Și se nu se credea că temerea de panslavismu aru putea aduce în stare pre cabinetulu din Vien'a, ori-care aru fi impregiurările, a se întielege cu slavii de Sudu pentru neutralizarea influenței guvernului răscescu la Belgradu sēu la Agram. Ori și cum s'aru privi cestiunea, federațiunea slavilor de Sudu aru fi mórtea sistemulu dualistu și, probabil, chiaru alu monarhiei austriace.

Și cându e la adeca, slavii austriaci prefera de o miia de ori pre guvernulu din Vien'a decâtu pre celu dela St-Petersburg, pentru cuventulu prea natural că pozițiunea lor în imperiulu austriacu este garantată prio preponderanța lor numerică, pre cându naționalitatea răscescă este destulu de forțe pentru a-i absorbi cu desăvârșire. Este însă ce-va ridiculu a presupune că cabinetulu din Vien'a aru tinde să grabesca discomponerea imperiale, infatisandu croatilor, slovacilor, serbilor, unu punctu de raliare la Belgradu.

Acea însă ce nu este chimera, se potu consideră tendința serbilor de a exploată miscarea care se manifesta printre slavii de Sudu.

Spre a o putea face ei n'au nevoia de încurajările cabinetulu din Vien'a. Numai din partea Serbiei, monarhia austro-magiara, este amenințată cu unu pericolu mai real și mai grabnic decâtu acelu ce place jurnalelor din Prag'a și din Vien'a a semnală că aru esista în Rusia. Autonom'a Boemiei nu va trage după sine-i dislocarea imperiale ; din contra programulu naționalistilor serbi implica distrugerea complectă a sistemulu inaugurat de către dd. de Beust și Deák.

O broșura publicată nu de multu în Belgradu, espune pre scurtu acestu program, alu căru radicalismu nu mai lasă nimic'a de doritu. Naționalitatea serba aspira a deveni, pentru populațiunile vailor Dunarei, aceea ce a fostu piemontele pentru Itali'a. Singura printre triburele înapoiate ale gintei slave care locniesce Austri'a meridională și Turci'a, Serbia posedă tóte condițiunile pentru îndeplinirea rolulu acestui'a. Guvernulu serbu se

afia în fruntea unei națiuni puțin numeróse, dară energică, curajoasă și disciplinată. Elu dispune de o armată capabilă de a se mesură cu a Turciei, destulu numai că Austri'a sa fia împedată de a interveni.

Eata pentru ce patrioții serbi propun celorlalti slavi dela Sudu o alianță ofensivă și defensivă alu căru capu și bratiu sa fia Serbia. O nouă confederațiune, cuprindendu Serbia cu Bosnia, Croati'a cu Slavoni'a și Dalmati'a, Muntenegrulu, Bulgari'a și principatele dunarene, aru fi după densii, singurul mijlocu practic de a realiză teori'a panslavista și de a ascură populațiilor acestor'a o pozițiune importantă și respectată în sistemulu europēnu. Se vede încă că politicii din Belgradu nu s'aru multami cu emanciparea țierilor locuite exclusiv de către slavi ; ei mai reclama încă și districtele micște ale Stiriei, Carintiei și o parte din Istri'a.

Resulta dară că programulu acest'a atinge în unulu și același tempu Cislaitani'a și Translaitani'a, și, ori-cātu de chimericu lucru aru aparé în momentulu de față, nimic'a nu probēza că aspirațiunile serbilor n'aru fi destinate a exercită o influență reală asupra evenimentelor ce se prepara în provinciile meridionale ale Austriei și Ungariei.

Cestiunea croată tinde a creă guvernulu magiaru dificultăți analoge cu acele ce întempina în Boemi'a cabinetulu din Vien'a, și multu mai usor s'aru aliă croatii cu serbii, sciindu că chiaru astăzi ei suntu uniți în opozițiune comună contra supremației magare.

Totu asemenea aru urmă și cu populațiunile slave ale Stiriei și cu celelalte provincii ale Cislaitaniei meridionale. În partea acēst'a chiaru de pre acum esista condițiuni, celu puțin nisce condițiuni negative, căci e vorba a combate totu odată și pre germani și pre magari.

Pre Romani'a aru fi multu mai dificilă a o bagă în dantiu. Mai întâi că românii nu suntu slavi, și alu doilea că guvernulu din București și are și elu ambițiunea lui care consistă a înirni sub dominare-i Transilvani'a și Bucovin'a, unde naționalitatea română e forțe numerósa, — și potu chiaru pre Bulgari'a.

Acea ce, până la unu óre-care punctu, potu linisă pre cabinetulu din Vien'a, este că ne pare forțe îndoiosu că Rusia sa fia vedindu cu placere tendințele panslavismulu meridionale. În adeveru este evidentu că confederațiunea visată de patrioții din Belgradu aru fi celu mai bunu mijlocu de a creă unu adeveratu antagonismu între slavii Sudulu și Rusia. Panslavismulu nu potu avea două centruri ; acelu pre care serbii aru voi să-lu stabilizească în Belgradu, din fatalitate aru fi condamnatu sa lupte împotriva preponderanței dela Petersburg. „Cor. Sl.“

Articolulu acest'a ni arată care suntu cugetele slavilor de sudu.

Turburarea dela Ismailu.

Septemân'a trecută observase cetățianii din Ismailu, că de unu tempu în încóce visitēdia unu evreu catedral'a de acolo. Ei credeau că evreulu voiesce să se boteze. — După serbatorile Craciunulu se furisēdia evreulu în acea biserică și se ascunde într'unu locu astu-feliu, că nu l'au pututu vedé eclesiarchulu, care, credindu că nu se mai afla nimeni în biserică, închise fără de nici o grijă usile acesteia. Evreulu sciindu-se singuru și sicuru, se duse la altariu, fura d'acolo mai tóte lucrurile sfinte, deschise unu saltaru, în care se aflau 10,000 galbeni, și ea din acesti bani numai 130 galbeni. Tote aceste lucruri le ascunde la sine suptu camasia, și necurându loculu înainte altarulu se invelisce în sfintele îmbracăminti ale preotilor spre a se încăldi în ele, căci gerulu pre atunci a fostu forțe mare. Asiă învelitu se culca sub altariu. În spre di evreulu, auzindu apropiandu-se nisce pași de portalulu catedralei, conchise de îndată că va fi venitu eclesiarchulu se deschida biseric'a, și de aceea se repedi evreulu către usă, ascundindu-se după ea astu-feliu încātu eclesiarchulu care descuie usia și intra în biserică nu l'au veditu. Până ce eclesiarchulu se apropia de altariu, jidanulu esise frumuseleu din biserică, și d'acolo acasă, de unde se făcu neveditu. — Îndată după ce au fostu observatu eclesiarchulu sacrilegiulu comis, incunoscința despre acēst'a pre preotulu bisericei, țera acēst'a pre politica, care încopuse imediatu cercetările relative. Într'unu momentu a fostu totu Ismailulu alarmat.

Unu baiatu, asiá sputemu 'informati, audiendu si elu despre fapt'a comisa, declara ca cunosce fórte bine pre faptuitorulu, care nu póte sa fia altulu decâtu acelu Jidanu, care venise totudeun'a in biserică, cu scopu că se faca observatiunile necesari pentru a cunosce bine loculu, pre care eră sa comita faptulu seu criminalu, iera nu cum se credea, pentru a se prepará la botzu.

Luându politi'a cunoscutia despre acésta denuntiare, a facutu perchisiune in cas'a Jidanului denuntiatu, déra nu-lu gasise acasa, iera in buzunarele sociului seu s'a aflatu cei 130 galbeni furati. Totu de odata aflase ca Jidanulu cautatu, Iankel Silbermann, a plecatu din Ismailu spre Kili'a Multiamita energiei politiei din Ismailu criminalistulu s'a prinsu intr'unu satu aprópe de Kili'a.

Poporulu din Ismailu aflase de já ca Jidanulu Iankel Silbermann a comisu acestu sacrilegiu flagrante, consiliatu fiindu de alti evrei. Infuriatu pána in gradulu supremu se adunase totu poporulu la bariera prin care eră se intre jidanulu. De sicuru s'aru fi fostu judecatu Jidanulu Silbermann de lynchjustiti'a poporului, déca n'aru fi apucatu agintii politiei o alta cale, prin care l'au condusu pre acestu criminalistu in orasiulu Ismailu.

A dóu'a di aflase poporulu ca obiectele sante, cari constau dintr'o cruce, 2 linguritie de cuminecare etc., si furate de jidanu, aru fi fostu ascunse de Iankel Silbermann in latrinele casei se. Acésta scire facu că poporulu sa-si pérdá rabdarea. Infuriati se arunca crestinii in casele jidovesci si las'au sa simta cum resbuna români o batjocura adusa religiei si sântelor locasie ale loro.

Trei nopti durá acestu cravalu, pána ce sosira câte-va companii de infanteria din Galati. Fára a se incaiera cu soldatii, români se bniscira, dara vestea despre intemprările din Ismailu provocă o mica revolta in Bolgradu, fara in sa a luá proportiuni mai mari. Atátu in Ismailu câtu si in Belgradu nu s'au intempratu raniri grave.

Mai molti onorabili cetatieni din Ismailu ne-au relatatu acésta scire pre care emu dat'o intocmai dupa informatiunile primite dela acesti domni.

„Cur. de Iassi.“

Revist'a diurnaleloru.

Diurnalulu „Albin'a“ din Pest'a dela 23 Ianuaru, fara a arată sorgintea de unde 'si ia scirile, 'si incepe revist'a politica cu liniile urmatóre:

„Anume ni se scrie, ca ministrulu afaceriloru straine din Români'a dilele trecute, intrunindu la unu prândiu oficiale pre totu corpulu diplomaticu si alte notabilităti distinse, consululu americanu se dice ca aru fi purtatú unu loastu — pentru impreunarea tuturor româniloru de 12 milioane, sub sceptrulu lui Carolu I. — la care reprezentantele Rusiei nomai decâtu a grabitu sa-si declare consimimentulu seu celu mai caldurosu: domni ministri români naturalminte nu au aflatu cuvinte pentru că se reflecteze la acést'a urare, care le-á causatu o surprindere extraordinara.“

„Uniunea liberala“ dela 30 Ianuaru, pre dreptu cuventu, reproducendu liniile acestea, tratéz de reu informata pre „Albin'a“ pentru ca nu crede ca guvernulu actualu e capabile d'a se preocupá de asemenea cuestiuni nationali.

Iéta ce dice intre altele „Uniunea liberala“:

„Cându se afla in Români'a unu guvern care produce la lumina note diplomatice cá aceea a dlui Costaforu, prin care ministrulu tieriei se face advocatul interesatu alu străiniloru; prin care ministrulu României interpreta cu rea credintia si in modu judaicu legea in cuestiunea Strusberg-Bleichröder; cându acea lege opresce atátu exploatarea, posesiunea câtu si construirea căiloru ferate de către alti decâtu detentorii de obligatiuni — si acelu ministru spune străiniloru ca potu se treca exploatarea acestoru drumuri de feru ori cui aru voi ei . . . visurile de Româniismu nu suntu ore atunci mai multu decâtu absurde si derisorie?“

„Si apoi ce totu spune „Albin'a“ din 20 Ianuaru dupa asigurarea Jurnalului ungurescu semioficiale Reforma? — nu afirma ca preste putienu posesiunea si exploatarea căiloru noastre ferate române va trece către societatea austriaca a căiloru ferate de stat!“

„Gazet'a Severinului“ in numerulu seu dela 27 Ianuaru, se plânge de violarea secretului telegramelor, violare care totu pre guvernulu va vatămá:

Iéta cum se esprima Gazet'a:

„Guvernulu actualu pare a fi uitatu cu desevsire ca se afla in capulu unui poporu de ómeni hotăruti, care nu suferu in justitia si opresiunea de câtu pána intr'o di, care se indignă in contr'a ori cărei actiuni ignobile care scie sa ia puterea din mân'a celoru cari se aréta ne demni de dens'a, care pedepsece cu asprime pre tirani si pre misiei.“

„Guvernulu actualu pare a fi uitatu tóte acesta. Imbetati de fumulu adormitoriu alu puterei, transportati din banchetu din diu'a decându Strusberg si ai sei au reusitu a pune lălpile loro pre gramazii României, ómenii dela cárma au inceputu a se crede invincibili si omnipotenti. Ei au datu pána acum in judecata trei organe de publicitate, au arestatu trei redactori responsabili, au nabusitu trei voci independente prin care opiniunea publica a tieriei 'si areta desgustulu si nemulțemirea in contr'a stărei de lucruri in care ne aflămu.“

„Vediendu ca atátu nu le este destulu, au inceputu sa scormonésca pre la posta si telegrafulu, sa afle depeiele nóstre si sa se servésca de ele sa oprésca jurnalele nóstre dela destiniunea loro. Nebunii! Au uitatutu ca mai presusu de impiegatii si oficiarii loro de politia, mai presusu de densii chiaru, planéza in totu d'aun'a vointi'a suverana si iresistibila a nationei, care a sciutu sa incline inaintea ei fruntile cele mai orglióse si capetele cele mai inalte! Au uitatu ca, pre lângá Dumnedieulu la care se inchina ei, este unu Dumnedieu alu popóreloru care este plinu de clementia si de bunatate, déra care scie sa resbune lacrimile versate? Au uitatu ca ei nu potu dispune decâtu de diu'a de astadi, căci diu'a de mâne este si va fi in totu d'aun'a a nóstra“

„Puteti aflá telegramele nóstre. Puteti opri espedarea gazetelorú nóstre. Puteti pune spioni pre la usile imprimeriei, si pre la ale caselorú nóstre. Puteti deschide chiaru temnițele cá se ne sverliti fara cuventu in intrulu loro. Vomu sci inse, la rendulu nostru, sa ve aretămu ca suntemu mai mari si mai puternici decâtu voi! Vomu sci se suferimu loviturile vóstre, căci caus'a ce aparămu este sacra si nobila. Ea reclama sacrificii de totu felulu, si le vomu face cu multiemire. Temeti-ve in sa putinu de resbunarea poporului, căci ea este repede si teribila!“

Vinerea, 9 Fauru 1872.

Domnule Redactoru! (Infiintare de fondu scolaru).

Ve rogu cu totu respectulu se binevoiti a dá locu in stim. diurnalu „Telegrafulu Romanu“ orduriloru urmatóre:

Inca din anulu 1866 se pusese fundamentu pentru infiintarea unui fondu scolaru — pre sém'a scólei nóstre confessionali gr. or. din comun'a Vinerea prin staruinti'a binefacătoare a dlui presiedinte a comitetului parochialu Ioanne Mihu, care luandu in arenda mór'a comunala — si dupa ce din spesele proprie i mai edifică 2 róte, fara a mai pretinde dela comuna ce-va despagubire le lasă in posesiune si mai departe, déca acést'a va oferí pre totu anulu câte 200 fl. v. a. pentru infiintarea unui fondu permanentu de scóla. Comitetulu comunalu invoiduse la conditiunea acést'a au radicat'o in un'a din siedintiele acestui'a si la valóre de conclusu.

Pána cându in sa au fostu in acést'a comuna d. Ioanu Balomiri inspectoru, conclusulu acést'a l'au fostu pusu „ad calendas grecas“ si nimenu iau mai vediatu lumin'a, pentruca acestu inspectoru nu s'a pré interesatu níci decâtu de prosperarea si inaintarea binelui comunu si mai vertosu de cultivarea poporului nostru.

Astadi in sa — lauda lui Ddieu — lucrulu s'a straformatu spre bine si scól'a nóstra incepe a inaintá — si acestu faptu demnu de tóta laud'a se face prin zelulu si ingrigirea neobosita a noului inspectoru comunalu d. Mihailu Dobo, pentru ca acést'a aduse de nou conclusulu comunitatei din a. 1866 in diu'a de astadi spre pertractare in comitetulu comunalu, care lu radica de nou la valóre de conclusu, cá din anu 1870 1-a Ianuaru încóce sa se aplacideze din cass'a alodiala pre totu anulu câte 200 fl. v. a. pre sém'a acestui fondu scolaru — si asiá fondulu acést'a dispune de já preste o suma de 600 fl. v. a., care fodu prin ingrigirea si manipulara punctuala si consciintiosa va inflori din di in di, încátu preste vre-o căti-va ani, scól'a nóstra confessionala póte dispune preste unu capitalu considerabilu.

Onóre déra acestoru barbati zelosi si demni de tóta laud'a.

(Comunitatea din cauza, ca au cumperatu pre sém'a comunei mai multe proprietăti nu au pututu incuviintiá din cass'a alodiala din a. 1866 fara numai din a. 1870 pre sém'a fondului scolaru cele 200 fl. v. a.).

Nu mai putienu merita a se aduce tributulu de recooscutia si membriloru comitetului comunalu si mai vertosu bravului nostru Jude comunale Mihailu Mihu.

Sa le gratulamam acestoru barbati binefacatori pentru cá sa póta si de aci inainte colerá pentru inaintarea si prosperarea binelui comunu, precum a intereselorú nóstre nationali si a culturii sociali.

„Unulu dintre cei presenti.“

Varietăti.

* * * Espusetiunea universalu in Vien'a. Pentru acést'a se facu pregatiri in tóte pártile, in si afara de monarchia. Aici in locu s'au tienutu in Reuniunea generala a industriasiloru si pána acum consultári in asta privintia. Dupa informatiuni positive in o adunare generale extraordinarie a Reuniunii sodaliloru români de aici va fi obiectu principale de discussiune susu atins'a Espusetiune. Atragemu atentiunea industriasiloru nostri din tóte pártile cu ne-normativ'a nóstra parere cá de tempuriu sa se cugăte cei competenti, ca la acestu concertu de industria sa ia si industriasiloru si agricultorii nostri parte cu productele loro, pentru cá sa fimu cunoscuti lumei si din partea acést'a. Premiările pelariloru nostri din Porcesti sa ne servésca de unu exemplu incuragiatoriu, si precum au reportatu ei recooscutia laudabila inca dela Espusetiunea din Londou, sa reporte si ei si altii din alte párti si dela acést'a, ce se va tiené in 1873 in Vien'a, atari recooscutie.

* * * Personalulu dela tribunalele reg.) de prim'a instantia, precum suntemu informati, se inmultiesce, căci ministrulu de justitia Bittó nu póte scapá de vaetările presiedintiloru dela aceste tribunale. La tribunalulu din Pest'a personalulu s'a inmultitu de já cu denumirea aloru trei judi.

* * * (Din Bistriti'a) in dilele acestea a sositu o deputatiune la ministrulu presiedinte, recomendându acestui'a construirea calei ferate dela Clusiu prin Bistriti'a la Iassi pána la Odes'a cá un'a cu 32 miliori mai scurta decâtu lini'a ferata dela Brasiovu.

* * * (Respectulu pentru meserii.) Intr'o di frumósa de prima-véra a anului, o mica societate intra la primari'a unei comune din pregiurulu Parisului spre a semná contractulu unei casatorii. Pre câtu eră in sa de mica acésta societate, pre atátu eră de alésa; ginerele eră unu pictoru distinsu, care se bucura astadi de o reputatiune insemnata, si marturii sei erau Iugres si Delaroche din maestrii scólei francese. Frumós'a mirésa alesese de martori pre doi amici ai defunctului ei parinte, domni Victoru Hugo si Alexandru Dumas. Dupa ce functionarul trecuse cu scrupulositate numele, pronumele si caracterulu juinei parechi, trecu la martori si intreba mai întâiu pre Victoru Hugo de numele seu.

— Hugo.

— Hugo? repeta elu; apoi nesiguru. Cum se scrie acestu nume? Se va fi terminându póte cu unu t.?

Poetulu dicta litera cu litera. Dupa aceea functionarul intrébă cu o demnitate crescenda:

— Care ve este profesiunea?

— N'am profesiune, resupuse Victoru Hugo ridenti.

— Asiá n'ai profesiune! Déra vei fi sciindu sa scrii, pentru cá seti semnezi numele?

Dupa ce i se dete unu respunsu afirmativu, veni rendulu la cei-alti martori. Audiendu pre Iugres si pre Delaroche ca suntu pictori, officiarulu municipalu i mesura cu nisce priviri cam despre-tinutóre si dise:

Zugravi de case seu de firme?

Risetelu societătiei lu cam necajira si se audiá cum murmurá cev'a despre „maniere necuviinciose“, pre cându Iugres i respunde: scrie simplu: „zugrafu.“ (Poiátre.)

Alexandru Dumas sciu sa se pórte mai bine in acésta afacere, dicendu ca e rentier, ceea celu facú multu mai inaltu in ochii consciinciosului functionaru, care i acórda acum numai loi cuventulu si onorile cuvenite. Toti acesti ómeni erau pre atunci in culmea celebritáti lor, si cu tóte acestea numele lor erau necunoscute in apropierea Parisului, pre cându tóta lumea le canoscea si le stimá.

— (O a p e r a r e f a t a l e.) Foile americane anuncia ormatoriulu casu singularu: Cunoscutulu membru alu congresului americanu Valandingham, functioná intr'unu procesu pentru ucidere premeditata cá aperiatoriu si sustienú, ca mórtea ucisului o provenitu din intemplantu; de óre-ce revolverulu s'a descarcatu, pre cându pa scosu din busonariu. Unu colegu alu lui Valandingham vorbindu cu densulu pre urma in particularu i spune ca se indoiesce in probabilitatea acestei asertiuni; atunci Valandingham i dise:

„Iti voiu probá' acést'a indata:“

Luá unu revolveru de pre mésa si-lu puse in busonariu. Dupa acea scóse arm'a iute din busonariu, cocosiulu se incurca in haina, pre cându voia sa demustre faptul, si revolverulu care din nefericire erá umplutu, se descárcá. Glóntiele intra in pantecele lui Valandingham si nefericitulu advocatu dovedise cu modulu acést'a probabilitatea asertiunii sale, déra platise in acelasi timp cu viati'a acést'a demonstratiune.

— (Unu colaboratoru neasceptatu.) Jurnalululu „Figaro“ din Parisu naréza urmatórea anecdota:

Unu componistu care locuia la St. Cloud, si care se retrasese in timpul resbelului la Parisu, ardea de dorintia sa se întórca cátu mai curendu a casa cá sa-si védia de lucruri. Iritatiunea sea erá mare; cáci in grab'a fugei sale uitase o partitura inceputa, in care avea cea mai mare sperantia. Cu anim'a palpitánda elu se apropie de locuint'a sea. Sosesc si o teróre! — Cas'a nu mai exista; unu singuru parete remasese in picióre. Pre cându ochii sei se umplura de lacrimi, elu diaresece in zidu unu dulapu si o cheie in brósca. Si tocmai aci 'si depusese partitur'a sea. Elu aduce iute o scara, se urca tremuránda si-si gasesce manuscrisul. Plinu de bucuria pléca la Parisu si voiesce sa-si incerce pies'a acasa la piano. Cátu de mare fú insa mirarea sea, cându gasi partitur'a s'a terminata de o mána stráina si pre pag. din urma aceste vorbe: „Scumpulu meu colegu! Binevoiesce a primí colaboratiunea mea. Déca music'a mea 'ti convine, atunci iéta adres'a mea: Götheplatz 104

Frank-fort la Main. Könnemann, maiestru de capela alu regimentului de linie 22.

** (A r m a t ' a r o m á n a) e impartita in 4 divisiuni si consta din 8 regimente de infanteria de câte 3 batalióne si 1/2 batalionu de intregire; 1 compania disciplinaria; 4 batalióne de venatori de câte 4 companii; 3 regimente de cavaleria de câte 4 escadronu si un'a de intregire; 1 regimentu de artileria pedestra si 1 esecuestra, fia-care bateria cu 6 tunuri; 1 compania de pionieri (pontonieri) si 1 despartimentu de trenu; 2 batalióne de geniu de câte 4 companie; 1 compania de meserisesi; 4 escadronu de trenu si 5 de gendarmeria; 1 compania de trupe sanitare si 1 1/2 batalionu pompieri. Afara de acei'a mai suntu in Románi'a 30 escadronu de dorobanti, cari inca suntu impartiti prin cele 4 divisiuni ale armatei; unu corpu de granitieri cu 16 batalióne de câte 4 companie si 30 batalióne de militia cu câte 6 companie. In resbelu constá fia-care divisiune din 2 brigade de infanteria de câte 2 regimente infanteria, 1 batalionu de venatori, 1 brigade de cavaleria cu artileri'a recruta, 1 batalionu de genii si rezervele corespundietórie. Poterea combatanta se urca la armat'a regularia la 24,632 infanteristi, 4000 venatori, 4099 calareti si 96 tunuri. Bataliónele de granitia numera 32,000 feciori, dorobanti 12,000, calareti si militia 30,000 feciori. Armat'a romána consta deci pána acum din 77,851 feciori, si din barbati de lángea 96 tunuri. Cátu de curendu se va radicá la 100,000 feciori bine disciplinati.

** (O n ó u a D o o - Q u i x o t i a d a!) Providentialulu dela „Albin'a“ in articolulu de f o n d u alu foiei sale nr. ominosu 13. iéra-si a inceputu a dascali lumea, si inca facia cu acel'a, carui'a elu nici curelele incáltiamintelor nu e demnu a i le deslegá. Numesce pre altii patimasi si simpli, si nu vede sermanulu, ca elu esto celu mai patimasu si ca tóta sciinti'a lui este o p u r a s o f i s t a r i a! Multi se intréba: ce póte fi caus'a? Unii dicu ca de necasu; altii, ca de temere; iéra-si altii, ca vrea sa suspicionedie, si altii in fine, ca vrea sa intimidiedie. Póte ca toti au dreptu; daru póte fi si aceea, ca elu providentialu, a inceputu a calcá in urmele vestitului Don-Quixot, care se luptá cu morile de ventu! — Nu credeti? Priviti numai cele dóu'a caricature din Pricoliciulu seu nr. 7. si lu veti vedé in intrég'a fgar'a — *Ri-sum teneatis!*

Concursu.

Nimicindu-se alegerea de protopresbiteru la protopresbiteratulu gr. or. rom. din tractulu Siriei (Világos) tienuta in 16 Octobre 1871 — pentru ocuparea postului

de protopresbiteru la acestu protopresbiteratu, cu acést'a se deschide concursu nou.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

a) Veniturile parohiei protopresbiterale din Siri'a, precum un'a sesiune de pamentu aratoriu, birulu. si tacsele parohiale.

b) Dela preotii gr. or. din tractulu protopresbiteralu, birulu in gráu a) 5 mesuri dela fia-carele preotu.

e) Tacsele stolare a) 1 fl. pentru fia-care sedula matrimoniala.

Doritorii de a concurge pentru ocuparea acestui postu suntu datari a dovedí cu documente valide.

1. Conformu dispusetiunei stat. org. cumca suntu apti si bine meritati pre terenulu bisericescu, avendu aptitudinea a o documentá cu atestatu din partea jurisdictiunei diecesane competente.

2. Ca suntu meritati pre terenulu scolariu, literariu, si politicu-nationalu.

3. Conformu decisiunei aduse in sinodulu eparchialu aradanu din anulu 1871 sub numerii 32 si 39. — recurentii sa dovedéca cumca pre lángea invetiaturile teologice au studiatu sciintiele juridice séu baremu cele filosofice.

Recurentii au a substerne recursele lor instruate cu documentele postite — pána la 12 Martiu 1872 st. v. adresandu-le si tramitiendu-le comitetului protopresbiteralu gr. or tractulu in Siri'a-romána (O. Világos) comitatulu Aradu in Ungari'a.

Datu din siedinti'a comitetului protopresbiteralu a tractului Siriei tienuta la 7 Fauru 1872 st. v.

In contielegere cu comisariulu consistorialu

Rvd. domnu Iosifu Belesiu.

Comitetulu protopresbiteralu alu Siriei

(1—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Februaru 1872.

Metalicele 5%	63 70
Metalicele 5% Maiu si Novemb.	63 70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 50
Imprumutulu de statu din 1860	103 75
Actiuni de banca	846 —
Actiuni de creditu	348 50
London	112 75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	80 50
„ „ „ Temisiorene	78 —
„ „ „ Ardelenesci	77 —
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	111 —
Galbinu	5 34
Napolconu d'auru (poli)	8 98

Publicatiune.

Domnii actionari ai
Institutului de creditu si de economii

„ALBIN'A“

suntu invitati prin acést'a cu tóta onórea la adunarea generala constituanta a societáti noi care se va tiené joi in 142 Martiu a. c. diminéti'a la 10 óre la Sibiu in localitátile comitetului, strad'a macelariloru Nr. 18, etagiulu I.

OBIECTE DE DELIBERARE:

1. raportulu comitetului;
2. primirea statutului;
3. alegerea Consiliului de administratiune in sensulu § 35. din statute.

Eventualu:

4. A dóu'a emisiune de actiuni.

Biletele de legitimare se scotu la cancelari'a comitetului in diu'a premergatóre, cum si in diu'a adunárei pána la 9 óre diminéti'a.

Sibiu, 22 Februaru 1872.

Comitetulu fundatoriu.